



Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 367/2014

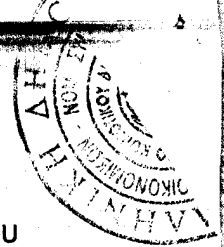
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίαση της 25^{ης} Νοεμβρίου 2014

Σύνθεση:

- Πρόεδρος :** Χρυσάφουλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
- Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους :** Στέφανος Δέτσης, Βασιλική Δούσκα, Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Νίκη Μαριόλη, Δήμητρα Κεφάλα, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αθηνά Αλεφάντη και Παναγιώτης Παππάς
- Εισηγήτρια :** Ελένη Λευθεριώτου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη άνευ ψήφου)
- Αριθμός Ερωτήματος:** Το υπ'αριθ. 531/73956/6-6-2014 έγγραφο της Γενικής Δ/σης Διοικητικής Υποστήριξης - Δ/ση Εποπτευομένων Γεωργικών Οργανισμών και Ιδρυμάτων - Τμήμα Β' του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- Ερώτημα:** Ερωτάται : **α)** Πώς ερμηνεύεται ο όρος «κτηνοτροφία» στην παρ. Β.2 του άρθρου 2 του από 30-8-1995 Π.Δ. (ΦΕΚ 895Δ'), με την οποία απαγορεύεται η κτηνοτροφία στη νήσο Μακρόνησο που έχει κηρυχθεί ολόκληρη ως ιστορικός τόπος, **β)** εάν, με δεδομένη την ανωτέρω απαγόρευση : i) δύναται να καταβληθεί κοινοτική ενίσχυση σε παραγωγούς που διατηρούν στη νήσο κτηνοτροφικές μονάδες ή/και βοσκοτόπους και είναι κάτοχοι εκτατικών δικαιωμάτων, ii) δύναται να καταβληθεί κοινοτική ενίσχυση, καθώς και η ειδική



στήριξη του άρθρου 68 του Κανονισμού 73/2009 του Συμβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου 2009 σε παραγωγούς που διατηρούν στη νήσο κτηνοτροφικές μονάδες ή/και βοσκοτόπους και είναι κάτοχοι ειδικών δικαιωμάτων, και iii) εάν δύναται να καταβληθούν κοινοτικές ενισχύσεις σε παραγωγούς που έχουν αιτηθεί ένταξη στην εξισωτική αποζημίωση.

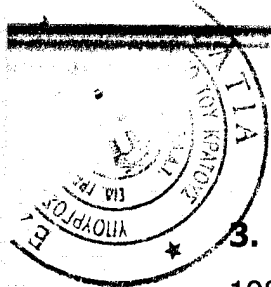
Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Δ' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως :

A. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Από το υπ' αριθ. πρωτ. 531/73956/6-6-2014 έγγραφο του ερωτήματος της Γενικής Δ/σης Διοικητικής Υποστήριξης - Δ/ση Εποπτευομένων Γεωργικών Οργανισμών και Ιδρυμάτων - Τμήμα Β' του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τα συνημμένα σ' αυτό έγγραφα, καθώς και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα :

Τα άρθρα 37, 38, 43 και 44 του κανονισμού 1782/2003 του Συμβουλίου της 29ης Σεπτεμβρίου 2003 καθορίζουν τον υπολογισμό και τη χρήση των δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης. Περαιτέρω, τα άρθρα 47-48 του κανονισμού ρυθμίζουν την χορήγηση δικαιωμάτων ενίσχυσης υποκείμενα σε ειδικές προϋποθέσεις.

2. Με την υπ' αριθ. Ε(2007) 6015/29-11-2007 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εγκρίθηκε το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας για την περίοδο προγραμματισμού 2007 - 2013. Δυνάμει της αποφάσεως αυτής εκδόθηκε η υπ' αριθ. 280947/1982 (ΦΕΚ Β' 987/22-5-2009) ΚΥΑ με τίτλο Πρόγραμμα οικονομικών ενισχύσεων σε εκτέλεση των Μέτρων 211 και 212 Άξονα 2 ΠΑΑ 2007-2013. Οι ενισχύσεις αυτού του Μέτρου αποδίδονται με τον όρο «εξισωτική αποζημίωση». Ειδικότερα, το Μέτρο 211 αφορά ενισχύσεις για φυσικά μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών, ενώ το Μέτρο 212 ενισχύσεις στους γεωργούς περιοχών με μειονεκτήματα εκτός των ορεινών περιοχών.



- 3.** Με την υπ' αριθ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1285/24225/16-5-1989 (ΦΕΚ 436Β' /5-6-1989) απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, χαρακτηρίσθηκε ως ιστορικός τόπος ολόκληρο το νησί της Μακρονήσου, στο οποίο, επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. Β.2 του άρθρου 2 του από 30-8-1995 Π.Δ. (ΦΕΚ 895Δ' /1-11-1995), απαγορεύεται η ιχθυοκαλλιέργεια, η κτηνοτροφία και το κυνήγι.
- 4.** Με την υπ' αριθ. 5513/18-11-2008 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, «Παράταση ισχύος της νομοθεσίας¹ για την αναγκαστική εισδοχή ποιμνίων στις βοσκές κατά τη χειμερινή κτηνοτροφική περίοδο 2008-2009», επιτράπη η εισδοχή ποιμνίων στις βοσκές της Μακρονήσου κατά τη χειμερινή κτηνοτροφική περίοδο 2008-2009 (εξαιρουμένου του τμήματος της παραλίας μέχρι κορυφογραμμής της νοτιοδυτικής πλευράς της νήσου, το οποίο περιλαμβάνει τις παλιές εγκαταστάσεις στρατοπέδου με μικρά αλούλια). Ένας εκ των ενδιαφερομένων παραγωγών, ο Π.Δ., μας προσκόμισε και προγενέστερες υπουργικές αποφάσεις ομοίου περιεχομένου και, συγκεκριμένα, τις υπ' αριθ. 26410/6-6-2000 (ΦΕΚ 729Β' /12-6-2000) και 5456/5-12-2006.
- 5.** Στις μεταγενέστερες υπ' αριθ. 1910/23-7-2009, 33/26-3-2010, 2072/28-6-2010, 4144/15-12-2010 και 1162/31-5-2011 υπουργικές αποφάσεις παράτασης δεν συμπεριλαμβάνονται οι βοσκότοποι της Μακρονήσου, ωστόσο ο Δήμος Κέας εξακολουθούσε να μισθώνει κάθε χρόνο σε συγκεκριμένους κτηνοτρόφους τους βοσκοτόπους της Μακρονήσου και από συνυποβληθέντα παραστατικά, αποδεικνύεται ότι κατέβαλλαν στον Δήμο συγκεκριμένο ποσό για δικαιώματα βοσκής στη Μακρόνησο.
- 6.** Με την υπ' αριθ. 62622/2013 απόφαση του ΙΑ' Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, κηρύχθηκαν αθώοι επτά κτηνοτρόφοι, για την πράξη της παράβασης του άρθρου 56 του Ν. 3028/2002² που τους αποδιδόταν.

¹ Ν.Δ/γμματα 3889/1958, 3958/1959, 4098/1960, 4424/1964, Ν. 4493/1966 και ΠΥΣ 198/1966. Η νομοθεσία αυτή αφορά Δήμους και Κοινότητες που διαθέτουν περίσσεια βοσκήσιμων εκτάσεων και επιτρέπει την αναγκαστική εισδοχή σ' αυτές ποιμνίων ανηκόντων σε κτηνοτρόφους αποστερούμενους βοσκήσιμων εκτάσεων και μη δυνάμενους να εξοικονομήσουν αλλού τις κτηνοτροφικές τους ανάγκες.

² Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ Α' 153/28-6-2002), Προστασία Αρχαιοτήτων - Πολιτιστικής Κληρονομιάς : Άρθρο 56
Φθορά μνημείου



B. ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

7. Κατόπιν των ανωτέρω δεδομένων, μας ετέθησαν από την ερωτώσα υπηρεσία τα ακόλουθα ερωτήματα:

«1. Πώς ερμηνεύεται ο όρος κτηνοτροφία, σύμφωνα με την παρ. Β.2 του άρθρου 2 του από 30-8-1995 Π.Δ. (ΦΕΚ 895Δ ');

2. Στους παραγωγούς οι οποίοι διατηρούν νόμιμες κτηνοτροφικές μονάδες στη Μακρόνησο ή/και βοσκοτόπους και είναι κάτοχοι :

α) εκτατικών δικαιωμάτων δύναται να τους καταβληθεί κοινοτική ενίσχυση, καθώς οι εκτάσεις που αντιστοιχούν σε βοσκοτόπους (κωδικός ομάδας καλλιέργειας 9) ενεργοποιούν δικαιώματα εφόσον έχει δηλωθεί ζωικό κεφάλαιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 27 της αριθμ. 262347/19-3-2010 (ΦΕΚ 324 Β ') κοινής υπουργικής απόφασης;

β) ειδικών δικαιωμάτων, δύναται να τους καταβληθούν κοινοτικές ενισχύσεις και η ειδική στήριξη του άρθρου 68 του Κανονισμού αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου, καθώς η ενεργοποίηση των ειδικών δικαιωμάτων δεν απαιτεί την κατοχή βοσκοτόπων από τον παραγωγό;

3. Στους παραγωγούς οι οποίοι έχουν αιτηθεί ένταξη στην Εξισωτική Αποζημίωση, δύναται να τους καταβληθούν κοινοτικές ενισχύσεις»;

Γ. ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Χαρακτηρισμός της Μακρονήσου ως ιστορικού τόπου

ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΔΑΠ/Γ/1285/24225/1989 (ΦΕΚ 436Β' /5-6-1989)

«Χαρακτηρισμός ως ιστορικού τόπου ολόκληρου του νησιού της Μακρονήσου, καθώς και ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων όλων των κτιρίων των στρατοπέδων του νησιού».

«1. Όποιος καταστρέφει, βλάπτει, ρυπαίνει, καθιστά ανέφικτη ή δυσχερή τη χρήση ή αλλοιώνει τη μορφή μνημείων ή ανήκοντος σε συλλογή μουσείου πολιτιστικού αγαθού ή πολιτιστικού αγαθού που έχει τοποθετηθεί σε ανοικτό ή κλειστό δημόσιο, δημοτικό ή κοινόχρηστο χώρο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Αν το μνημείο ανήκει στο δράστη επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών.

2. Αν πρόκειται για μνημείο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας και η πράξη έγινε στο πλαίσιο οργανωμένης εγκληματικής δραστηριότητας ή από πολλούς ενωμένους για την τέλεσή της, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι (10) δέκα ετών».

8. Με την απόφαση αυτή χαρακτηρίζεται ως ιστορικός τόπος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1469/1950 «περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενέστερων του 1830», ολόκληρο το νησί της Μακρονήσου. Επίσης χαρακτηρίζονται ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία όλα τα κτίρια των στρατοπέδων της Μακρονήσου.

Από 30-8-1995 Π.Δ. (ΦΕΚ 895Δ' /1-11-1995) Καθορισμός χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμού περιοχή της νήσου Μακρονήσου (Ν. Κυκλάδων).

9. Σύμφωνα με το **άρθρο 1** του Π.Δ., «στην εκτός σχεδίου περιοχή της νήσου Μακρονήσου της Κοινότητας Κορησσίας (Νομού Κυκλάδων), η οποία έχει κηρυχθεί ως ιστορικός τόπος με την ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1285/24255/16.5.1989 απόφαση Υπουργού Πολιτισμού (Β' 436), καθορίζονται χρήσεις γης και όροι και περιορισμοί δόμησης αυτής κατά Ζώνες I, II και III ...».

10. Περαιτέρω, στο **άρθρο 2**, ορίζεται ότι :

«**Β.2.** Στις κατά το άρθρο 1 του παρόντος διατάγματος καθοριζόμενες ζώνες απαγορεύεται:

- α)
- β)
- γ) Η ιχθυοκαλλιέργεια, η κτηνοτροφία, το κυνήγι».

11. Εν συνεχεία, καθορίζονται οι συνέπειες των ανωτέρω ρυθμίσεων ως εξής:

«**Γ.1.** Υφιστάμενες χρήσεις γης που δεν προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος, απομακρύνονται σε δύο χρόνια μετά τη δημοσίευση του.

2. Σε περίπτωση καταστρατήγησης ή παραβίασης των επιτρεπομένων χρήσεων επιβάλλεται η σφράγιση του ακινήτου σύμφωνα με την 44242/2361/1989 Υπουργική απόφαση (Β' 380). Σε περίπτωση υποτροπής η νέα σφράγιση είναι οριστική».

12. Σύμφωνα με το **άρθρο 3**, η ισχύς του εν λόγω διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.



Έννοια του όρου «κτηνοτροφία»

13. Τόσο κατά την τεχνική έννοια του όρου, όσο και κατά την κοινή αντίληψη, «κτηνοτροφία» ονομάζεται ο κλάδος της οικονομίας που αφορά την εκτροφή και εκμετάλλευση παραγωγικών ζώων³.

14. Η κτηνοτροφία ασκείται, είτε με εντατική εκτροφή, είτε με εκτατική μέθοδο εκτροφής, κατά την οποία - αντίθετα απ' ό,τι συμβαίνει στην περίπτωση της εντατικής εκτροφής - τα ζώα εκτρέφονται στα λιβάδια και δεν τους χορηγούνται ούτε ειδικές ζωτροφές ούτε ορμόνες (πρβλ. Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα, της 29ης Ιουνίου 1995, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-296/93 και C-307/93, Γαλλία και Ιρλανδία κατά Επιτροπής, σκέψη 6).

15. Κατά το **άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 4056/2012** (ΦΕΚ Β' 52/12-3-2012), Ρυθμίσεις για την κτηνοτροφία και τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις κλπ., «**κτηνοτροφική εγκατάσταση** είναι το ζωικό κεφάλαιο και το σύνολο των περιφραγμένων εγκαταστάσεων, κτηρίων, γηπέδων και αποθηκών, στις οποίες περιλαμβάνονται τα συστήματα αποχέτευσης, επεξεργασίας αποβλήτων και βιολογικού καθορισμού, εγκαταστάσεων μεταφοράς και παροχής ύδατος που εξυπηρετούν το σκοπό και τη λειτουργία της κτηνοτροφικής εγκατάστασης. Στην έννοια της κτηνοτροφικής εγκατάστασης συμπεριλαμβάνεται η χοιροτροφική και η πτηνοτροφική εγκατάσταση».

Δικαιώματα ενιαίας ενίσχυσης

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 του Συμβουλίου της 29ης Σεπτεμβρίου 2003 για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής κλπ.

16. Με τον ανωτέρω κανονισμό, αποσυνδέθηκαν οι ενισχύσεις από την παραγωγή και καθιερώθηκε ένα σύστημα ενιαίας ενίσχυσης, η οποία συνδέεται **με την έκταση της εκμετάλλευσης ή τον αριθμό των ζώων.**

17. Στο **άρθρο 2** του κανονισμού δίδονται οι ορισμοί⁴ των βασικών του εννοιών, μεταξύ των οποίων, στο **εδ. β'**, ορίζεται ως «**εκμετάλλευση**»: το

³ **Κτηνοτροφία** : συστηματική εκτροφή και αναπαραγωγή ζώων με σκοπό την οικονομική εκμετάλλευσή τους ή την εκμετάλλευση και αξιοποίηση των προϊόντων τους (Πύλη για την Ελληνική γλώσσα, Λεξικό της κοινής νεοελληνικής, www.greek-language.gr).

⁴ Οι ορισμοί αυτοί χρησιμοποιούνται και από τους μεταγενέστερους κανονισμούς : 73/2009 του Συμβουλίου της 19ης Ιανουαρίου 2009 (άρθρο 2, εδ. γ' και δ') και 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 (άρθρο 4 παρ. 1, εδ. β' και γ').

σύνολο των παραγωγικών μονάδων τις οποίες διαχειρίζεται ο γεωργός και οι οποίες βρίσκονται στην επικράτεια του ίδιου κράτους μέλους» και στο εδ. γ' ορίζεται ως «**γεωργική δραστηριότητα**»: η παραγωγή, η εκτροφή ή η καλλιέργεια γεωργικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων της συγκομιδής, της άμελης, της αναπαραγωγής και εκτροφής ζώων για γεωργική εκμετάλλευση, ή της διατήρησης της γης σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση ...».

18. Σύμφωνα με το σύστημα που θεσπίζεται με τον εν λόγω κανονισμό, για να λάβουν οι γεωργοί ενιαία ενίσχυση, πρέπει να τους έχουν χορηγηθεί προηγουμένως ορισμένες άμεσες ενισχύσεις. Η ενιαία ενίσχυση υπολογίζεται με βάση τις ενισχύσεις που έλαβαν οι γεωργοί κατά τη διάρκεια περιόδου αναφοράς (κατά κανόνα τα έτη 2000, 2001 και 2002), (**άρθρα 37 και 38** του κανονισμού). Ειδικότερα :

19. Κατά το **άρθρο 36 παρ. 1**, «η ενίσχυση με βάση το καθεστώς ενιαίας ενίσχυσης καταβάλλεται ανάλογα με τα δικαιώματα ενίσχυσης ... **που συνοδεύονται από ίσο αριθμό επιλέξιμων εκταρίων** όπως ορίζεται στο άρθρο 44 παράγραφος 2».

20. Κατά το **άρθρο 43 παρ. 1 και 2**, «κάθε γεωργός λαμβάνει δικαίωμα ενίσχυσης **ανά εκτάριο** που υπολογίζεται από τη διαίρεση του ποσού αναφοράς με τον τριετή μέσο αριθμό όλων των εκταρίων τα οποία κατά την περίοδο αναφοράς έδωσαν δικαίωμα στις άμεσες ενισχύσεις ...

Ο συνολικός αριθμός δικαιωμάτων ενίσχυσης είναι ίσος προς τον προαναφερόμενο μέσο αριθμό εκταρίων.

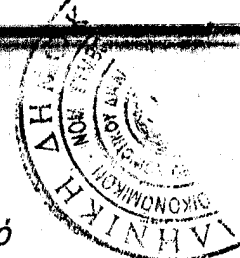
2. Ο αριθμός των εκταρίων που αναφέρεται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνει επίσης :

β) όλες τις κτηνοτροφικές εκτάσεις⁵ κατά την περίοδο αναφοράς».

⁵ Στο άρθρο 2, εδ. ια' του κανονισμού 1120/2009 της Επιτροπής της 29ης Οκτωβρίου 2009, ορίζεται ως «**κτηνοτροφική έκταση**»: η έκταση της εκμετάλλευσης που διατίθεται κατά τη διάρκεια ολόκληρου του ημερολογιακού έτους για την εκτροφή ζώων, συμπεριλαμβανομένων των εκτάσεων που χρησιμοποιούνται από κοινού και των εκτάσεων που χρησιμοποιούνται για μεικτές καλλιέργειες· δεν περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

— κτίρια, δάση, λίμνες, μονοπάτια,

— εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για άλλες καλλιέργειες επιλέξιμες για κοινοτική ενίσχυση ή για μόνιμες ή κηπευτικές καλλιέργειες,



21. Κατά το **άρθρο 44**, «κάθε δικαίωμα ενίσχυσης που συνοδεύεται από επιλέξιμο εκτάριο γεννά δικαίωμα καταβολής του ποσού που καθορίζεται στο δικαίωμα ενίσχυσης.

2. Ως «επιλέξιμο εκτάριο» νοείται κάθε γεωργική έκταση της εκμετάλλευσης εκτός από δασικές εκτάσεις ή εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για μη γεωργικές δραστηριότητες⁶.

22. Στον κανονισμό, εκτός από τις ανωτέρω ενισχύσεις που χορηγούνται με βάση την έκταση, προβλέπονται και άλλες (**άρθρο 48** του κανονισμού), οι οποίες διαμορφώνονται με βάση ορισμένες ειδικές ενισχύσεις που καταβλήθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς (π.χ. ειδικές πριμοδοτήσεις για αρσενικά βοοειδή και για θηλάζουσες αγελάδες, πριμοδότηση για γαλακτοκομικά προϊόντα, ενισχύσεις που προβλέπονται στα πλαίσια του καθεστώτος ενίσχυσης αιγοπροβάτων κλπ. – **άρθρο 47** του κανονισμού) και προϋπέθεταν την ύπαρξη και διατήρηση ζωικού κεφαλαίου.

23. Κατά το **άρθρο 48** του κανονισμού, στην περίπτωση που ο γεωργός έλαβε τις ανωτέρω ειδικές ενισχύσεις του άρθρου 47, αλλά **δεν διέθετε εκτάρια**, όπως ορίζει το άρθρο 43, κατά την περίοδο αναφοράς, αποκτά δικαίωμα ενίσχυσης, ο υπολογισμός του οποίου καθορίζεται στο εν λόγω άρθρο 48 (για τα δικαιώματα αυτά βλ. και κατωτέρω παρ. 25 για τα «ειδικά δικαιώματα»).

ΚΥΑ 262347/2010 (ΦΕΚ Β' 324/24-3-2010), Συμπληρωματικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής του καθεστώτος ενισχύσεων όπως προβλέπονται από τον καν. (ΕΚ) 73/2009 κλπ.

24. Στο **άρθρο 27** της ΚΥΑ, ορίζονται τα εξής :

«Σε περίπτωση εκτάσεων βοσκοτόπων που δηλώνονται για την ενεργοποίηση εκτατικών δικαιωμάτων, εάν διαπιστωθεί ότι η πυκνότητα βόσκησης είναι μικρότερη από 0,2 Μ.Μ.Ζ./ha, ως επιλέξιμη έκταση βοσκοτόπου για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων, λογίζεται αυτή που προκύπτει μετά από αναγωγή του ελάχιστου συνολικού αριθμού Μ.Μ.Ζ. που υπολογίζονται βάσει

— εκτάσεις που μπορούν να υπαχθούν στο σύστημα στήριξης που έχει θεσπιστεί για τους παραγωγούς ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών, που χρησιμοποιούνται για το καθεστώς ενίσχυσης για αποξηραμένες χορτονομές ή που έχουν υπαχθεί σε εθνικά καθεστώτα πάσης καλλιέργειας».

⁶ Βλ. και άρθρα 34 και 35 του μεταγενέστερου κανονισμού 73/2009.

των δηλωθέντων και διοικητικά και επιτόπια ελεγχθέντων επιλέξιμων ζώων, καθώς και των επιλέξιμων ζώων που είναι καταχωρημένα στην Κ.Β.Δ. [: κτηνιατρική βάση δεδομένων] (πηλίκο του ελάχιστου συνολικού αριθμού Μ.Μ.Ζ. δια της ελάχιστης απαιτούμενης πυκνότητας των 0,2 Μ.Μ.Ζ./ha)».

Ειδικά δικαιώματα – ειδική στήριξη του άρθρου 68 του κανονισμού 73/2009

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου της 19ης Ιανουαρίου 2009 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης για τους γεωργούς στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, (ΕΚ) αριθ. 247/2006, (ΕΚ) αριθ. 378/2007 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003

25. Στο άρθρο 44 του κανονισμού (όροι για τα ειδικά δικαιώματα) ορίζονται τα εξής :

«1. Εκτός αν προβλέπεται άλλως στον παρόντα κανονισμό, τα δικαιώματα ενίσχυσης που καθορίζονται δυνάμει του τίτλου III κεφάλαιο 3 τμήμα 2 και του άρθρου 71^γ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 καθώς και του άρθρου 60^δ και του άρθρου 65 τέταρτο εδάφιο [:κατανομή μεταξύ των

^γ Άρθρο 71 γ

Γεωργοί με μη επιλέξιμα εκτάρια

«Κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 36 και 44, παράγραφος 2, το κράτος μέλος επιτρέπει στο γεωργό, στον οποίο χορηγήθηκαν οι αναφερόμενες στο άρθρο 47 ενισχύσεις ή ο οποίος δρα σε τομέα αναφερόμενο στο άρθρο 47 και απολαύει δικαιωμάτων ενισχύσεων σύμφωνα με το άρθρο 71δ [: δικαιώματα από το εθνικό απόθεμα], για τα οποία όμως δεν έχει επιλέξιμα εκτάρια κατά την έννοια του άρθρου 44, παράγραφος 2, κατά το πρώτο έτος της εφαρμογής του καθεστώτος ενιαίας ενίσχυσης, να παρεκκλίνει από την υποχρέωση να διαθέτει αριθμό επιλέξιμων εκταρίων ίσο προς τον αριθμό δικαιωμάτων, υπό τον όρο ότι διατηρεί τουλάχιστον ένα 50 % της γεωργικής δραστηριότητας που ασκήθηκε πριν από τη μετάβαση στο καθεστώς ενιαίας ενίσχυσης, εκπεφρασμένης σε μονάδες ζώντων ζώων (LU)».

^δ Άρθρο 60

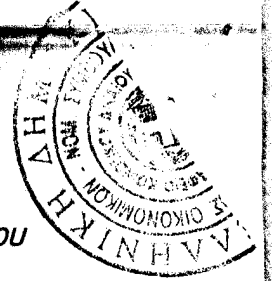
Γεωργοί χωρίς επιλέξιμα εκτάρια

«Ένας γεωργός ο οποίος δραστηριοποιείται στον τομέα του βοείου και μοσχαρίσιου κρέατος, το γαλακτοκομικό τομέα ή στον τομέα του κρέατος αιγοπροβάτων και ο οποίος δικαιούται να λάβει δικαιώματα σύμφωνα με το άρθρο 57 παράγραφος 3 [: δικαιώματα από το εθνικό απόθεμα] και το άρθρο 59 για τα οποία δεν διαθέτει επιλέξιμα εκτάρια κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του καθεστώτος ενιαίας ενίσχυσης, λαμβάνει ειδικά δικαιώματα τα οποία δεν υπερβαίνουν τα 5000 EUR ανά δικαίωμα...».

Άρθρο 59

Χορήγηση δικαιωμάτων ενίσχυσης

«1. Οι γεωργοί λαμβάνουν δικαιώματα ενίσχυσης των οποίων η μοναδιαία αξία υπολογίζεται με τη διαίρεση του εφαρμοστέου εθνικού ανώτατου ορίου ... έπειτα από οποιαδήποτε μείωση προβλεπόμενη



γεωργών των ποσών που ήταν διαθέσιμα για συνδεδεμένη στήριξη] του παρόντος κανονισμού, εφεξής καλούμενα «**ειδικά δικαιώματα**», υπόκεινται στους όρους που καθορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 34 παράγραφος 1 [ενεργοποίηση των δικαιωμάτων ενίσχυσης ανά επιλέξιμο εκτάριο], το κράτος μέλος επιτρέπει στον γεωργό ο οποίος κατέχει ειδικά δικαιώματα **να παρεκκλίνει από την υποχρέωση να διαθέτει αντίστοιχο αριθμό επιλέξιμων εκταρίων** για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων ενίσχυσης, **υπό τον όρο** ότι διατηρεί τουλάχιστον: α) το 50 % της γεωργικής δραστηριότητας που ασκήθηκε κατά την περίοδο αναφοράς που αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, **εκφραζόμενης σε μονάδες ζώντων ζώων (LU)**· ή, β) στην περίπτωση ειδικών δικαιωμάτων αποκτηθέντων δυνάμει του άρθρου 60, το 50 % της **γεωργικής δραστηριότητας** που ασκήθηκε πριν από τη μετάβαση στο εκφραζόμενο σε LU καθεστώς ενιαίας ενίσχυσης· ή, γ) στην περίπτωση του άρθρου 65, το 50 % της γεωργικής δραστηριότητας που ασκήθηκε κατά την εφαρμογή των άρθρων 67 [ενισχύσεις για αιγοπρόβατα] και 68 [ενισχύσεις βοείου κρέατος] του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, **εκφραζόμενο σε LU...».**

26. Το άρθρο 68 του κανονισμού επιτρέπει στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν έως το 10% του εθνικού ανωτάτου ορίου τους, το οποίο προβλέπεται στο πλαίσιο του καθεστώτος ενιαίας ενίσχυσης για **χορήγηση άμεσων ενισχύσεων** με σκοπό τη στήριξη ειδικών τομέων για ευρύ φάσμα στόχων που καθορίζονται στην παρ. 1 του εν λόγω άρθρου. Η ειδική στήριξη χρηματοδοτείται μέσω της μείωσης των δικαιωμάτων για ορισμένες ενισχύσεις ή με χρήση των διαθέσιμων κεφαλαίων στο εθνικό απόθεμα. Τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίζουν τη συνέπεια με άλλα μέτρα στήριξης και να αποφεύγουν κάθε «διπλή χρηματοδότηση» της ίδιας εργασίας από διαφορετικά καθεστώτα στήριξης.

στο άρθρο 57 [εθνικό απόθεμα], διά του αριθμού των δικαιωμάτων ενίσχυσης που καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

2. Εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων, ο αριθμός δικαιωμάτων ενίσχυσης ανά γεωργό **ισούται προς τον αριθμό εκταρίων που δήλωσε ο γεωργός ... για το πρώτο έτος εφαρμογής του καθεστώτος ενιαίας ενίσχυσης ...».**

27. Κατά την **παρ. 1** του άρθρου 68 του κανονισμού, «τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν ειδική στήριξη στους γεωργούς υπό τους όρους που τίθενται στο παρόν κεφάλαιο:

- α)
- β) για την αντιστάθμιση ειδικών μειονεκτημάτων που θίγουν γεωργούς στους τομείς των γαλακτοκομικών προϊόντων, του βοείου και μοσχαρίσιου κρέατος, του κρέατος αιγοπροβάτων και του ρυζιού σε οικονομικά ευάλωτες ή περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές ή, στους ίδιους τομείς, για οικονομικά ευάλωτους τύπους γεωργίας».

28. Κατά την **παρ. 4**, «η στήριξη που αναφέρεται:

- β) στην παράγραφο 1 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου καταβάλλεται υπό μορφή ετήσιων **πρόσθετων ενισχύσεων** όπως οι **ενισχύσεις κατά κεφαλή ή οι προμοδοτήσεις για βοσκοτόπους ...».**

ΚΥΑ 262345/2010 (ΦΕΚ Β' 323/24-3-2010) Συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής των μέτρων ειδικής στήριξης σε εκτέλεση του άρθρου 68 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου και του Κανονισμού 1120/2009 της Επιτροπής

29. Στο **άρθρο 1**, καθορίζεται ο σκοπός της ΚΥΑ, σύμφωνα με τον οποίο «*θεσπίζονται οι αναγκαίες συμπληρωματικές ρυθμίσεις για την εφαρμογή των μέτρων ειδικής στήριξης του άρθρου 68 του Κανονισμού (ΕΚ) 73/2009 του Συμβουλίου, και του Κανονισμού (ΕΚ) 1120/2009 της Επιτροπής, για τη χορήγηση ειδικής στήριξης στους παρακάτω τομείς παραγωγής με σκοπό:*

- α)
- β) Τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των βοοτροφικών εκμεταλλεύσεων κρεοπαραγωγικής κατεύθυνσης και την αποτροπή της εγκατάλειψης της παραγωγής βόειου κρέατος καθώς και τη διατήρηση της εκτροφής αιγοπροβάτων με παράλληλη αξιοποίηση των βοσκοτόπων στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της χώρας που έχουν καθορισθεί με την Οδηγία



85/148/ΕΟΚ⁹, όπως αυτή ισχύει κάθε φορά, για την αντιστάθμιση των ειδικών μειονεκτημάτων των περιοχών αυτών».

30. Κατά το **άρθρο 2 παρ. 1** της ΚΥΑ, «τα Μέτρα ειδικής στήριξης που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του Κανονισμού 73/2009 του Συμβουλίου είναι τα παρακάτω:

.....
Μέτρο 3: Αντιστάθμιση ειδικών μειονεκτημάτων που θίγουν γεωργούς ορεινών και μειονεκτικών περιοχών στους τομείς βόειου και μοσχαρίσιου κρέατος για τις **μοσχίδες** αναπαραγωγής, σύμφωνα με το άρθρο 68, παρ. 1 περίπτωση β του Κανονισμού 73/2009 του Συμβουλίου και το άρθρο 45 του Κανονισμού 1120/2009 της Επιτροπής,

Μέτρο 4: Αντιστάθμιση ειδικών μειονεκτημάτων που θίγουν γεωργούς ορεινών και μειονεκτικών περιοχών στους τομείς βόειου και μοσχαρίσιου κρέατος για τις **θηλάζουσες αγελάδες**, σύμφωνα με το άρθρο 68, παρ. 1 περίπτωση β του Κανονισμού 73/2009 του Συμβουλίου και το άρθρο 45 του Κανονισμού 1120/2009 της Επιτροπής,

Μέτρο 5: Αντιστάθμιση ειδικών μειονεκτημάτων που θίγουν γεωργούς ορεινών και μειονεκτικών περιοχών στον τομέα **αιγοπρόβειου κρέατος**, σύμφωνα με το άρθρο 68, παρ. 1 περίπτωση β του Κανονισμού 73/2009 του Συμβουλίου και το άρθρο 45 του Κανονισμού 1120/2009 της Επιτροπής,

31. Κατά τα **άρθρα 6, 7 και 8**, για τα ανωτέρω Μέτρα 3 (μοσχίδες αναπαραγωγής), 4 (θηλάζουσες αγελάδες) και 5 (αιγοπρόβειο κρέας), «η στήριξη καταβάλλεται υπό μορφή πρόσθετης ενίσχυσης στους δικαιούχους της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, **ανά ζώο σε ετήσια βάση**».

⁹ Οδηγία 85/148/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιανουαρίου 1985 για την τροποποίηση της οδηγίας 81/645/ΕΟΚ περί του κοινοτικού καταλόγου των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια της οδηγίας 75/268/ΕΟΚ (Ελλάδα)
«ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Επαρχία Κέας
 Κοινότητες

39 | Κορησσίας |» [: στην οποία υπάγεται η Μακρόνησος].

Εξισωτική αποζημίωση

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

32. Στο **άρθρο 36 εδ. α', παρ. i** του κανονισμού ορίζεται ότι η στήριξη αφορά, μεταξύ άλλων, και μέτρα ενισχύσεων για φυσικά μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών.

33. Κατά το **άρθρο 37 παρ. 1, 2 και 4**, οι ανωτέρω ενισχύσεις «*χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης...*¹⁰ Οι ενισχύσεις θα πρέπει να αντισταθμίζουν το πρόσθετο κόστος και το διαφυγόν εισόδημα των γεωργών που απορρέει από το μειονέκτημα της συγκεκριμένης περιοχής για τη γεωργική παραγωγή.

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται σε γεωργούς οι οποίοι αναλαμβάνουν τη δέσμευση να συνεχίσουν τη γεωργική δραστηριότητά τους στις περιοχές που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 50, παράγραφοι 2 και 3, επί πέντε τουλάχιστον έτη από την πρώτη πληρωμή ...

4. Οι ενισχύσεις είναι φθίνουσες, όταν υπερβαίνουν ένα όριο έκτασης ανά εκμετάλλευση, το οποίο καθορίζεται στο πρόγραμμα».

34. Περαιτέρω, στο **άρθρο 50 παρ. 1, 2 και 3** του κανονισμού, ορίζεται ότι:

«1. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις περιοχές που είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i) ... λαμβάνοντας υπόψη τις παραγράφους 2 έως 5 του παρόντος άρθρου.

2. Για να είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημείο i), οι ορεινές περιοχές πρέπει να χαρακτηρίζονται από σημαντικό περιορισμό των δυνατοτήτων χρησιμοποίησης της γης και από σημαντική αύξηση του κόστους εκμετάλλευσής της :

α) λόγω της ύπαρξης πολύ δυσχερών κλιματικών συνθηκών, εξαιτίας του υψομέτρου, με αποτέλεσμα να μικραίνει σημαντικά η καλλιεργητική περίοδος·

¹⁰ Βλ. και **άρθρο 31 παρ. 1** του μεταγενέστερου κανονισμού **1305/13** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013, κατά το οποίο «*οι ενισχύσεις στους γεωργούς των ορεινών περιοχών ... χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης ...*».



β) σε χαμηλότερο υψόμετρο, λόγω της παρουσίας απότομων κλίσεων στο μεγαλύτερο τμήμα της εν λόγω περιοχής, που καθιστούν αδύνατη τη χρήση μηχανημάτων ή απαιτούν τη χρήση πολύ δαπανηρού ειδικού εξοπλισμού ή του συνδυασμού των δύο αυτών παραγόντων, εάν το μειονέκτημα που προκύπτει από τον καθένα εξ αυτών, λαμβανόμενο χωριστά, είναι μικρότερης σημασίας, υπό τον όρο ότι από τον συνδυασμό αυτό προκύπτει ισοδύναμο μειονέκτημα».

ΚΥΑ 280947/1982 (ΦΕΚ Β' 393/7-3-2008) Πρόγραμμα οικονομικών ενισχύσεων (Εξισωτική Αποζημίωση) σε εκτέλεση των Μέτρων 211 [ενισχύσεις για φυσικά μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών] και 212 [ενισχύσεις στους γεωργούς περιοχών με μειονεκτήματα εκτός των ορεινών περιοχών] του Άξονα 2 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007 - 2013.

35. Σύμφωνα με το **άρθρο 7 παρ. 1 και 2**, της ΚΥΑ, «δικαιούχοι του Μέτρου [ενισχύσεις για φυσικά μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών] μπορούν να κριθούν μόνο φυσικά πρόσωπα εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Είναι μόνιμοι κάτοικοι Δημοτικού ή Κοινοτικού Διαμερίσματος ή Οικισμού των περιοχών παρέμβασης (ορεινές περιοχές).

Ωστόσο δύναται να κριθούν Δικαιούχοι και κτηνοτρόφοι μόνιμοι κάτοικοι των λοιπών περιοχών εφόσον έχουν την ιδιότητα του μετακινούμενου κτηνοτρόφου στις περιοχές παρέμβασης (ορεινές περιοχές) και πληρούν και τις λοιπές προϋποθέσεις που ορίζονται στη συνέχεια.

β.

γ. **Κατέχουν νόμιμα και αξιοποιούν** με αυτοαπασχόληση εντός των ορίων των ορεινών περιοχών συνυπολογιζομένης και της χρησιμοποιούμενης Γεωργικής έκτασης στις μειονεκτικές και με ειδικά προβλήματα περιοχές **τουλάχιστον δύο (2) εκτάρια** **Ha** Χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Έκτασης (Χ.Γ.Ε.) με χαρτογραφική αναφορά».

36. Σύμφωνα με το **άρθρο 10** της ΚΥΑ, οι δικαιούχοι για χρονικό διάστημα 5 ετών από το έτος της πρώτης ένταξής τους αναλαμβάνουν τις ακόλουθες δεσμεύσεις:

α) Να παραμείνουν μόνιμοι κάτοικοι του Δημοτικού ή κοινοτικού διαμερίσματος ή οικισμού, που δήλωσαν στην ένταξη τόπο μόνιμης κατοικίας (ή έδρας).

β) Να παραμείνουν γεωργοί αξιοποιώντας τουλάχιστον 2 Ha (εκτάρια) στις περιοχές παρέμβασης.

γ) Οι μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι θα πρέπει να διατηρήσουν την ιδιότητά τους αυτή μετακινούμενοι σε βοσκοτόπια των περιοχών παρέμβασης.

37. Από το **άρθρο 6** της ΚΥΑ, συνάγεται ότι, για τον υπολογισμό του ετήσιου ύψους ενίσχυσης ανά δικαιούχο, λαμβάνεται υπόψη το μέγεθος σε εκτάρια (Ha) της χρησιμοποιούμενης επιλέξιμης έκτασης της γεωργικής εκμετάλλευσης στις περιοχές παρέμβασης. Στην περίπτωση κοινόχρηστων βοσκοτόπων λαμβάνεται υπόψη για κάθε δικαιούχο η έκταση του βοσκοτόπου που του αναλογεί με βάση το δικαίωμα χρήσης.

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

38. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους και την υπαγωγή σ'αυτές των πραγματικών περιστατικών τα οποία ετέθησαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα :

Ως προς το πρώτο ερώτημα

(: ερμηνεία του όρου κτηνοτροφία, στην παρ. Β.2 του άρθρου 2 του από 30-8-1995 Π.Δ).

39. Από την διατύπωση της παρ. Β.2 του άρθρου 2, εδ. γ' του από 30-8-1995 Π.Δ, καθώς και από την έννοια του όρου «κτηνοτροφία» κατά τη γλωσσική του προσέγγιση, αλλά και από τον τρόπο κατά τον οποίο αυτή γίνεται αντιληπτή στο εθνικό και το ενωσιακό δίκαιο (βλ. ανωτέρω, παρ. 10, και 13-15), συνάγεται το συμπέρασμα ότι, **στην έννοια της «κτηνοτροφίας», περιλαμβάνεται το σύνολο των μορφών και μεθόδων εκτροφής και εκμετάλλευσης παραγωγικών ζώων, χωρίς καμία διάκριση.**

Ως προς το δεύτερο ερώτημα**Περίπτωση α' (: ενίσχυση σε δικαιούχους εκτατικών δικαιωμάτων)**

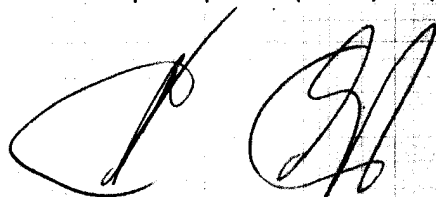
40. Από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 2 εδ. β', του άρθρου 36 παρ. 1, του άρθρου 37, του άρθρου 38, του άρθρου 43 παρ. 1 και 2 και του άρθρου 44 του κανονισμού 1782/2003 του Συμβουλίου της 29ης Σεπτεμβρίου 2003 (βλ. ανωτέρω, παρ. 16-21), προκύπτει ότι η ενιαία ενίσχυση συνδέεται με την έκταση της εκμετάλλευσης ή τον αριθμό των ζώων και υπολογίζεται με βάση τις ενισχύσεις που έλαβαν οι γεωργοί κατά τη διάρκεια περιόδου αναφοράς (κατά κανόνα τα έτη 2000, 2001 και 2002). Τα δικαιώματα ενίσχυσης συνοδεύονται από **ισο αριθμό επιλέξιμων εκταρίων**, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και όλες τις **κτηνοτροφικές εκτάσεις** κατά την περίοδο αναφοράς.

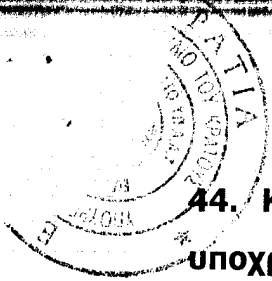
41. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 27 της ΚΥΑ 262347/2010 (βλ. ανωτέρω, παρ. 24), για την ενεργοποίηση εκτατικών δικαιωμάτων από βοσκοτόπους, απαιτείται αριθμός ζώων που υπολογίζεται σύμφωνα με την διάταξη αυτή.

42. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω και **δεδομένης της απαγορεύσεως της κτηνοτροφίας σε ολόκληρη τη νήσο Μακρόνησο, δεν δύναται να καταβληθεί κοινοτική ενίσχυση σε δικαιούχους εκτατικών δικαιωμάτων.**

Περίπτωση β' (: ενίσχυση σε δικαιούχους ειδικών δικαιωμάτων - ειδική στήριξη του άρθρου 68 του κανονισμού 73/2009)

43. Όσον αφορά τα ειδικά δικαιώματα, από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 47 και του άρθρου 48 του κανονισμού 1782/2003, καθώς και του άρθρου 44 του κανονισμού 73/2009 (βλ. ανωτέρω, παρ. 22-23 και 25), προκύπτει ότι, ναι μεν οι κάτοχοι ειδικών δικαιωμάτων, κατά παρέκκλιση του γενικού κανόνα χορήγησης της ενιαίας ενίσχυσης, δεν έχουν την υποχρέωση να διαθέτουν αντίστοιχο αριθμό επιλέξιμων εκταρίων, υποχρεούνται όμως να διατηρούν το 50% δραστηριότητας είτε **εκφραζόμενης σε μονάδες ζώων** είτε ασκηθείσας πριν από τη μετάβαση στο εκφραζόμενο σε LU καθεστώς ενιαίας ενίσχυσης, η οποία εν προκειμένω ήταν η κτηνοτροφία.





44. Κατά συνέπεια, στην προκειμένη περίπτωση, δεδομένης της υποχρεώσεως διατηρήσεως δραστηριότητας εκφραζόμενης σε μονάδες ζώων ή προϋποθέτουσας την ύπαρξη ζώων και, δεδομένης της απαγορεύσεως της κτηνοτροφίας σε ολόκληρη τη νήσο Μακρόνησο, δεν δύναται να καταβληθεί κοινοτική ενίσχυση σε δικαιούχους ειδικών δικαιωμάτων.

45. Περαιτέρω, όσον αφορά την ειδική στήριξη του άρθρου 68 του κανονισμού 73/2009, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων των παρ. 1 και 4 του εν λόγω άρθρου, η στήριξη αυτή καταβάλλεται υπό μορφή ετήσιων πρόσθετων ενισχύσεων όπως οι ενισχύσεις **κατά κεφαλή ή οι πριμοδοτήσεις για βοσκοτόπους (βλ. ανωτέρω, παρ. 26-28).**

46. Από το συνδυασμό δε των διατάξεων του άρθρου 1, του άρθρου 2 παρ. 1 και των άρθρων 6, 7 και 8 της ΚΥΑ 262345/2010, η ειδική στήριξη καταβάλλεται στους δικαιούχους υπό μορφή πρόσθετης ενίσχυσης **ανά ζώο σε ετήσια βάση (βλ. ανωτέρω, παρ. 29-31).**

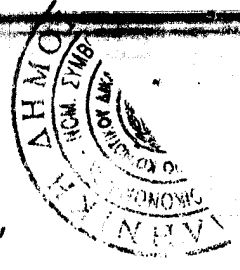
47. Κατά συνέπεια, στην προκειμένη περίπτωση, δεδομένου ότι η καταβολή της ειδικής στήριξης απαιτεί την διατήρηση ζώων και, δεδομένης της απαγορεύσεως της κτηνοτροφίας σε ολόκληρη τη νήσο Μακρόνησο, δεν δύναται να καταβληθεί η ειδική στήριξη σε δικαιούχους ειδικών δικαιωμάτων.

48. Από όλα τα ανωτέρω εκτεθέντα, συνάγεται το συμπέρασμα ότι δεν επιτρέπεται η χρήση βοσκοτόπου για την κτηνοτροφία, ούτε η λειτουργία κτηνοτροφικής μονάδας σε ολόκληρη τη νήσο Μακρόνησο, και συνεπώς, η παραδοχή της παραγράφου 2 του ερωτήματος ότι πρόκειται για «*παραγωγούς οι οποίοι διατηρούν **νόμιμες κτηνοτροφικές μονάδες στη Μακρόνησο ...*» βασιζεται επί εσφαλμένης προϋποθέσεως.**

Ως προς το τρίτο ερώτημα

(: ενίσχυση σε παραγωγούς που έχουν αιτηθεί ένταξη στην εξισωτική αποζημίωση)

49. Όπως προκύπτει από το άρθρο 37 παρ. 1, 2 και 4 του κανονισμού 1698/2005, η εξισωτική αποζημίωση χορηγείται ετησίως **ανά εκτάριο χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (βλ. ανωτέρω, παρ. 33).**



50. Επιπλέον, κατά τις διατάξεις του άρθρου 6, του άρθρου 7 παρ. 1 και 2, και του άρθρου 10 της ΚΥΑ 280947/1982, οι δικαιούχοι θα πρέπει να κατέχουν νόμιμα και να αξιοποιούν, κατά τα οριζόμενα στις εν λόγω διατάξεις, τουλάχιστον δύο (2) εκτάρια (Ha) Χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Έκτασης (Χ.Γ.Ε.) με χαρτογραφική αναφορά, για χρονικό διάστημα 5 ετών από το έτος της πρώτης ένταξής τους (βλ. ανωτέρω, παρ. 35-37).

51. Επομένως, εφόσον η χορήγηση εξισωτικής αποζημίωσης εξαρτάται από τη νόμιμη κατοχή και αξιοποίηση εκτάσεως και, δεδομένου ότι η προϋπόθεση αυτή δεν μπορεί να πληρούται στην προκειμένη περίπτωση, αφού η κτηνοτροφία απαγορεύεται σε ολόκληρη τη νήσο Μακρόνησο, δεν δύναται να καταβληθεί ενίσχυση σε παραγωγούς που έχουν αιτηθεί ένταξη στην εξισωτική αποζημίωση.

Ε. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

52. Σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω εκτεθέντα, κατά την ομόφωνη γνώμη των μελών του Δ' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., στα τεθέντα ερωτήματα προσήκουν οι ακόλουθες απαντήσεις :

53. Στο πρώτο ερώτημα που αφορά στην ερμηνεία του όρου κτηνοτροφία, στην παρ. Β.2 του άρθρου 2 του από 30-8-1995 Π.Δ, δίδεται η απάντηση ότι, **στην έννοια της «κτηνοτροφίας», περιλαμβάνεται το σύνολο των μορφών και μεθόδων εκτροφής και εκμετάλλευσης παραγωγικών ζώων, χωρίς καμία διάκριση.**

54. Στο δεύτερο ερώτημα :

- **περίπτωση α',** που αφορά στην ενίσχυση σε δικαιούχους εκτατικών δικαιωμάτων, δίδεται η απάντηση ότι, λαμβανομένου υπόψη ότι τα δικαιώματα ενίσχυσης συνοδεύονται από **ίσο αριθμό επιλέξιμων εκταρίων**, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και όλες οι **κτηνοτροφικές εκτάσεις** κατά την περίοδο αναφοράς και ότι, για την ενεργοποίηση εκτατικών δικαιωμάτων από βοσκοτόπους, απαιτείται ελάχιστος αριθμός ζώων και, δεδομένης της απαγορεύσεως της κτηνοτροφίας σε ολόκληρη τη νήσο Μακρόνησο, **δεν δύναται να**

καταβληθεί κοινοτική ενίσχυση σε δικαιούχους εκτατικών δικαιωμάτων.

- **περίπτωση β'**, που αφορά στην ενίσχυση σε δικαιούχους ειδικών δικαιωμάτων και την ειδική στήριξη του άρθρου 68 του κανονισμού 73/2009, δίδεται η απάντηση ότι, **ως προς τα ειδικά δικαιώματα, δεδομένης της υποχρεώσεως διατηρήσεως δραστηριότητας εκφραζόμενης σε μονάδες ζώων ή προϋποθέτουσας την ύπαρξη ζώων και, δεδομένης της απαγορεύσεως της κτηνοτροφίας σε ολόκληρη τη νήσο Μακρόνησο, δεν δύναται να καταβληθεί κοινοτική ενίσχυση σε δικαιούχους ειδικών δικαιωμάτων. Ως προς την καταβολή της ειδικής στήριξης του άρθρου 68 του κανονισμού 73/2009, δεδομένου ότι αυτή απαιτεί την διατήρηση ζώων και, δεδομένης της απαγορεύσεως της κτηνοτροφίας σε ολόκληρη τη νήσο Μακρόνησο, δεν δύναται να καταβληθεί σε δικαιούχους ειδικών δικαιωμάτων.**

55. Στο τρίτο ερώτημα, που αφορά στην ενίσχυση σε παραγωγούς που έχουν αιτηθεί ένταξη στην εξισωτική αποζημίωση, δίδεται η απάντηση ότι, εφόσον η χορήγηση εξισωτικής αποζημίωσης εξαρτάται από τη νόμιμη κατοχή και αξιοποίηση εκτάσεως και, δεδομένου ότι η προϋπόθεση αυτή δεν μπορεί να πληρούται στην προκειμένη περίπτωση, αφού η κτηνοτροφία απαγορεύεται σε ολόκληρη τη νήσο Μακρόνησο, δεν δύναται να καταβληθεί ενίσχυση σε παραγωγούς που έχουν αιτηθεί ένταξη στην εξισωτική αποζημίωση.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 19-12-2014

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Χρυσάφουλα Αυγερινού

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Ελένη Λευθεριώτου

Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.